

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/18/2025
Identifikačné číslo spisu: 1321201930
Dátum vydania rozhodnutia: 22.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1321201930.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne F. F., narodenej XX. R. XXXX, M. R., P. XXX/X, zastúpenej advokátkou JUDr. Lýdiou Ráckovou, Sládkovičovo, Pionierska 551, proti žalovanému D. F., narodenému XX. L. XXXX, Q., A. XXXXX/XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou Hudec s.r.o., Bratislava, Lazaretská 23, IČO: 36 855 260, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 17C/17/2021, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2024 sp. zn. 9Co/120/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom pre zmeškanie žalovaného zo dňa 09. júna 2022 č. k. 17C/17/2021 - 57 rozhodol tak, že:

„I. Súd zrušuje podielové spoluvlastníctvo spoluvlastníkov k bytu nachádzajúceho sa v Q. - L.. Č.. F., na A. E.. Č.. XX, zapísané v Katastri nehnuteľností Okresného úradu Bratislava, katastrálny odbor, na LV č. XXXX, pre okres Bratislava III, obec Q., L.. Č.. F., k. ú. F., nachádzajúcej sa v bytovom dome so súpisným číslom XXXXX, na parcele registra „C“, parcelné číslo 1949/3, popis stavby A. XX, XX a XX, a to k bytu č. 7, vo vchode A. XX, na 5. p. so spoluvlastníckym podielom priestorov na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve o veľkosti 8002/210523 a so spoluvlastníckym podielom na pozemku parcely registra „C“, parcelné číslo 1949/3, vo výmere 643 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie o veľkosti 8002/210523, spoluvlastníkmi ktorého sú žalobkyňa v podiele 5/6 a žalovaný v podiele 1/6 a byt sa prikazuje do výlučného vlastníctva žalobkyne v podiele 1/1.

II. Žalobkyňa je povinná vyplatiť žalovanému náhradu spoluvlastníckeho podielu vo výške 16.667,- Eur, v lehote do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobkyni súd priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala zrušenia a

vyporiadania podielového spoluvlastníctva za náhradu. Predvolanie na pojednávanie na deň 09. 06. 2022 bolo doručené žalovanému dňa 04. 03. 2022, avšak svoju neúčast' vopred neospravedlnil. Žalobkyňa prítomná na pojednávaní navrhla súdu rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie.

1.2. Vo veci aplikoval ust. § 274 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej len „CSP“), na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a po predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami. Prvostupňový súd považoval zo žaloby a priložených dôkazov nárok žalobkyne za preukázaný listinnými dôkazmi v celom rozsahu, preto rozhodol tak, ako bolo uvedené v petite žaloby, a to rozsudkom pre zmeškanie žalovaného.

1.3. Podľa ust. § 275 CSP, odôvodnenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného obsahovalo stručnú identifikáciu procesného nároku a právny dôvod vydania rozsudku pre zmeškanie.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Súd preto priznal úspešnej žalobkyne voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu vo výške 100 %. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. mája 2024 sp. zn. 9Co/120/2023 odvolanie žalovaného odmietol (I. výrok) a žalobkyne priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. (II. výrok).

2.1. Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je potrebné odmietnuť. Vec právne posúdil podľa § 386 písm. a) CSP, § 116 ods. 1, 2 a 3 CSP. Po vecnej stránke odvolací súd zistil, že žalobu sa nepodarilo doručiť na adresu žalovaného evidovanú v registri obyvateľov. Inú adresu sa súdu prvej inštancie nepodarilo zistiť, a to ani napriek vykonaným úkonom zo strany súdu prvej inštancie. Tvrdenia žalovaného o tom, že si súd prvej inštancie nespĺnil svoju povinnosť zisťovať skutočný pobyt nie je pravdivé. Súd prvej inštancie sa v zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku, a to v odseku 11. uznesenia zo dňa 21. 3. 2023 č. k. 17C/17/2021-105 vysporiadal s tvrdeniami žalovaného, že súd nerobil úkony na zistenie pobytu, kde uviedol, aké úkony boli vykonané za účelom zistenia pobytu žalovaného, a to aj opakovane. Vzhľadom na to, že šetrenie neprineslo zistenie žiadneho iného pobytu ako adresu uvedenú v registri obyvateľov, súd prvej inštancie správne a v súlade s ustanovením § 116 CSP zverejnil na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu oznámenie o podanej žalobe. Všetky ďalšie písomnosti mali byť podľa § 116 ods. 3 CSP doručované na adresu evidovanú v registri obyvateľov. Súd prvej inštancie žalovanému na túto adresu doručoval napadnutý rozsudok pre zmeškanie. Žalovanému bol napadnutý rozsudok doručený dňa 11. 7. 2022 (pondelok). Odo dňa 12. 7. 2022 začala žalovanému plynúť lehota na podanie odvolania, ktorá uplynula 26. 7. 2022 (utorok). V tejto lehote nebolo odvolanie podané. Odvolanie voči napadnutému rozsudku bolo súdu doručené až dňa 7. 12. 2022 (streda), teda po uplynutí lehoty na podanie odvolania. S poukazom na ustanovenie § 386 písm. a) CSP preto odvolací súd odvolanie žalovaného odmietol.

2.2. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP analogicky, nakoľko Civilný sporový poriadok nemá osobitnú úpravu pre rozhodovanie o trovách konania v prípade odmietnutia odvolania, keď ustanovenia o náhrade trov konania v prípade zastavenia konania upravujú situáciu najbližšiu odmietnutiu podania (odvolací súd vec meritórne neprejednal). Žalobkyne vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, nakoľko žalovaný oneskoreným podaním odvolania procesne zavinil, že sa jej odvolanie muselo odmietnuť, a preto žalobkyne voči žalovanému odvolací súd priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace

práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. V odôvodnení dovolania namieta, že:

- k odvolaniu proti napadnutému rozsudku pre zmeškanie sa dňa 08. 11. 2023 vyjadrila žalobkyňa. Jej vyjadrenie však nebolo žalovanému ani jeho právnej zástupkyňi v zmysle § 374 ods. 1 CSP doručené. Odvolací (resp. prvoinštančný) súd zvolil nesprávny procesný postup v prípade nedoručovania vyjadrenia žalobkyne k odvolaniu žalovaného, k čomu bol povinný podľa § 374 ods. 1 CSP; napriek tomu mu odvolací súd vytkol, že sa k vyjadreniu žalobkyne nevyjadril, v dôsledku čoho ostali nepopreté niektoré (nové) skutkové tvrdenia žalobkyne; osobitne ohľadom údajnej vedomosti o spore a o rozsudku pre zmeškanie už v októbri 2022;

- odvolací súd, rovnako ako súd prvoinštančný sa vôbec nezaoberal absenciou prvej - t. j. základnej podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, a to povahou sporu, v ktorom bolo rozhodnutie vydané. Je zrejmé, že uvedené, rovnako ako prvoinštančný súd, odvolací súd prehliadol. Ako už žalovaný uviedol, prvoinštančný aj odvolací súd v konaní prehliadli skutočnosť, že rozsudok pre zmeškanie žalovaného je možné vydať len v konaní podľa § 137 písm. a) CSP; t. j. v konaní o splnenie povinnosti. Spor o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k bytu nie je konaním o splnenie povinnosti, ale konaním o usporiadanie práv a povinností strán vyplývajúcom z osobitného predpisu: § 142 OZ, t. j. konanie podľa § 137 písm. b) CSP.

- odvolací súd odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie ako podané oneskorene odmietol, rezignujúc na vykonanie dokazovania o včasnosti a dôvodnosti podaného odvolania, ako sám navrhol v odvolaní.

3.2. Domnieva sa, že jeho prípad je porovnateľný s vecou, ktorá bola rozhodnutá Najvyšším súdom SR sp. zn. 3ObO/53/2020 zo dňa 14. 12. 2020 (správne má byť „3Obdo/53/2020“, pozn. najvyššieho súdu), z ktorého aj logicky vychádza. Rozdielnosť s menovaným prípadom je podľa žalovaného prístup odvolacieho súdu (ale aj prvoinštančného súdu), ktorí vo veci považovali jeho procesné úkony za vykonané oneskorene, avšak bez toho, aby vykonali či pripustili vykonanie dokazovania k preukázaniu splnenia lehoty na vykonanie procesných úkonov (včasnosť odvolania proti rozsudku pre zmeškanie, včasnosť návrhu na zrušenie rozsudku) a zároveň sa odvolací súd musel vypoariadať s blanketovým odvolaním (v súvislosti s návrhom žalovaného na zrušenie rozsudku za zmeškanie), ktoré bolo zjavné chybou jeho právneho zástupcu; t. j. chybou žalovaného.

3.3. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie pripustil a po prejednaní veci uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/120/2023-152 zo dňa 30. 05. 2024 aj rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 17C/17/2021-57 zo dňa 09. 06. 2022, postupom podľa § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie (Mestskému súdu Bratislava IV) na ďalšie konanie, ktorý znovu rozhodne vo veci a rozhodne aj o náhrade trov konania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné v zmysle § 448 CSP zamietnuť.

5. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v

tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací důvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) žalovaný namietal, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces došlo nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, keď odvolací súd odvolanie žalovaného odmietol ako podané oneskorene bez toho, aby preskúmal procesné podmienky vydania rozsudku pre zmeškanie vydaného súdom prvej inštancie. A taktiež aj v tom, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalobkyne k jeho odvolaniu, ktoré obsahovalo nové skutkové okolnosti, ku ktorým sa nemal možnosť vyjadriť.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Z preskúmaného spisu vyplýva nasledovný skutkový stav: žalobkyňa podala proti žalovanému žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Okresný súd nariadil pojednávanie na deň 09. 06. 2022 a predvolanie na pojednávanie bolo doručené žalovanému 04. 03. 2022 (č. l. 53). Žalovaný sa na pojednávanie nedostavil a svoju neprítomnosť neospravedlnil. Súd vydal kontumačný rozsudok na pojednávaní podľa § 274 CSP. Predmetný rozsudok bol žalovanému doručený dňa 11. 07. 2022 (č. l. 62). Z oboch doručení žalovaného vyplýva, že ani v jednom prípade si žalovaný písomnosť zo súdu neprevzal v odbernej lehote. Žalovaný podal dňa 07. 12. 2022 na prvostupňový súd návrh na zrušenie kontumačného rozsudku (o tomto návrhu rozhodol prvostupňový súd uznesením zo dňa 01. 03. 2023 č. k. 17C/17/2021-105, ktorým návrh žalovaného zamietol a ktoré odvolací súd uznesením zo dňa 30. 05. 2024 sp. zn. 9Co/121/2023 potvrdil). Toho istého dňa podal žalovaný proti kontumačnému rozsudku aj odvolanie. Odvolací súd odvolanie žalovaného uznesením odmietol ako podané oneskorene podľa § 386 písm. a) CSP. Zistil, že žalobu prvostupňový súd doručoval žalovanému do vlastných rúk na adresu evidovanú v Centrálnom registri obyvateľov: Q., A. XXXXX/XX (§ 106 ods. 1 písm. a) CSP). Nakoľko bolo doručenie do vlastných rúk neúspešné a išlo o doručovanie žaloby, súd podľa § 116 ods. 1 CSP zisťoval skutočný pobyt žalovaného, avšak opäť neúspešne. Napokon oznámil podanie žaloby žalovanému postupom podľa § 116 ods. 2 CSP (zverejnenie oznámenia na úradnej tabuli súdu a jeho webovej stránke). Z toho vyplýva, že kontumačný rozsudok bol doručený žalovanému dňa 11. 07. 2022, a dňa 12. 07. 2022 začala plynúť lehota na podanie odvolania. Táto žalovanému márne uplynula dňa 26. 07. 2022. Odvolanie podané žalovaným dňa 07. 12. 2022 tak bolo podané po lehote.

11.1. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že žalovaný vykonal vo vzťahu ku kontumačnému rozsudku dva procesné úkony. Návrh na zrušenie kontumačného rozsudku a odvolanie proti kontumačnému rozsudku. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že kým pri návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku súd skúma len to, či žalovaný zmeškal procesný úkon (v tomto prípade pojednávanie) z ospravedlniteľného dôvodu, tak v odvolacom konaní odvolací súd preskúmava kontumačný rozsudok po vecnej stránke. T. zn. zisťuje, či boli splnené všetky podmienky na jeho vydanie.

11.2. Dovolateľ podal dovolanie voči obom rozhodnutiam odvolacieho súdu, t. j. aj proti rozhodnutiu v konaní o návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku, ako aj rozhodnutiu v odvolacom konaní. Hlavnou dovolacou námietkou dovolateľa je, že súdy neskúmali splnenie procesných podmienok na vydanie kontumačného rozsudku. Predmetom prieskumu v tomto dovolacom konaní je rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní žalovaného proti kontumačnému rozsudku. Dovolací súd poukazuje na to, že je potrebné rozlišovať medzi procesnými podmienkami prípustnosti odvolania (tzv. podmienky konania) a procesnými podmienkami vydania kontumačného rozsudku. Kým procesné podmienky prípustnosti odvolania skúma odvolací súd ako prvé, bez kumulatívneho splnenia ktorých nie je možné vec meritórne preskúmať, procesné podmienky vydania kontumačného rozsudku je už posudzovanie samotnej dôvodnosti odvolania, t. j. preskúmanie napadnutého rozsudku po vecnej stránke. V preskúmvanej veci odvolací súd zistil, že z dôvodu oneskoreného podania odvolania nie sú splnené procesné podmienky jeho prípustnosti, t. j. vecného prejednávania. Súd tak pre procesné pochybenie žalovaného nemohol pristúpiť k preskúmaniu merita veci, t. j. aj k zisteniu, či boli splnené podmienky vydania kontumačného rozsudku prvostupňovým súdom, nakoľko sankcia za takéto procesné pochybenie účastníka konania je odmietnutie odvolania. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd nemohol pristúpiť k preskúmaniu odvolania žalovaného, nakoľko žalovanému márne uplynula lehota na jeho podanie. Námietka žalovaného, že odvolací súd meritórne vec neprejednal, je tak nedôvodná. Za tejto situácie preto nebolo potrebné, aby súd prvého stupňa doručoval žalovanému vyjadrenie žalobkyne k jeho odvolaniu, nakoľko doručenie tohto vyjadrenia žalovanému by nič nezmenilo na tom, že žalovaný nespĺnil podmienky odvolacieho konania.

12. Vo vzťahu k doručovaniu písomností žalovanému dovolací súd konštatuje, že nový procesný kódex je založený na pomerne tvrdom uplatnení fikcií doručenia. Avšak konštantná judikatúra Súdneho dvora EÚ si vyžiadala obligatórnosť určitých vyšetrovacích úkonov vo vzťahu k pobytu žalovaného (fyzickej osoby). Tvrde fikcie doručenia teda majú určitú výnimku pri doručovaní toho najzásadnejšieho procesného úkonu, akým je žaloba (Civilný sporový poriadok, 2. vydanie, 2022, s. 458 - 461: M. Števec). Tu sa uplatní osobitný procesný postup, ktorý aj súd prvého stupňa dodržal. Doručoval žalovanému žalobu na adresu jeho trvalého pobytu, následne zisťoval skutočný pobyt žalovaného, a to aj opakovane a nakoľko tento proces bol neúspešný, zverejnil oznámenie o žalobe na úradnej tabuli súdu a svojej webovej stránke. Je však potrebné zdôrazniť, že ďalšie písomnosti už súd žalovanému doručuje na adresu podľa § 106 ods. 1 písm. a) CSP (§ 116 ods. 3 CSP), t. j. súd vykonáva šetrenie skutočného pobytu žalovaného len raz, a to pri doručovaní žaloby. Takáto písomnosť, t. j. predvolanie na pojednávanie, ale aj rozsudok, sa považuje za doručení dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie (fikcia doručenia). Je to v súlade s koncepciou zvyšovania procesnej zodpovednosti strán sporu. Vzhľadom na uvedené, nie je možné prijať iný záver, ako že kontumačný rozsudok bol žalovanému doručený dňa 11. 07. 2022 (fikciou doručenia) a žalovaný podal odvolanie proti kontumačnému rozsudku neskoro, po lehote (07. 12. 2022).

12.1. Dovolací súd zhodne so súdmi nižšieho stupňa súhlasí, že ak si žalovaný zásielky neprevzal z dôvodu, že bol na brigádach, uvedené tvrdenie ničím nepreukázal. Bolo na zvážení žalovaného pred odchodom z miesta evidovaného pobytu, aby prejavil vôľu, že namiesto neho bude preberať poštové zásielky ňou určená osoba (mohol si zvoliť, či sa toto splnomocnenie má vzťahovať aj na zásielky určené do vlastných rúk). Dovolací súd má tak za to, že postupom odvolacieho súdu, ale aj jemu predchádzajúcemu konaniu nedošlo k porušeniu práv žalovaného na spravodlivý proces.

13. Dovolací súd podotýka, že pri doručovaní písomností zo strany súdu je potrebné vychádzať z materiálneho prístupu k doručovaniu, a to, že sa adresát mohol s doručovanou písomnosťou zoznámiť (objektívne) a bolo zachované jeho právo na spravodlivý súdny proces. Uvedený názor dovolacieho

súdu je v súlade aj s rozhodovacou praxou Ústavného súdu SR (ďalej len „ústavný súd“) s odkazom na nález z 21. novembra 2023 sp. zn. IV. ÚS 405/2023, podľa ktorého v rozpore s požiadavkou materiálnej ochrany práv zo strany súdnej moci môže byť aj príliš formalistický výklad práva, čo môže mať za následok porušenie ústavných princípov práva na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 497/2011). V záujme poskytovania materiálnej ochrany práv je podľa ústavného súdu potrebné posudzovať aj inštitút doručovania súdnych rozhodnutí, a to v kontexte následného posúdenia včasnosti podaného opravného prostriedku, berúc pritom do úvahy požiadavku uplatňovanú pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov, a to zachovať spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom oboch strán v spore, t. j. žalobcu aj žalovaného (m. m. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi predovšetkým súdnej ochrany. Zákonné pravidlá doručovania slúžia na ochranu procesných práv sporových strán, ktoré musia mať pri výkone svojich práv a povinností, a to aj procesnej povahy, istotu o obsahu doručovaného rozhodnutia. Rovnako v náleze z 10. augusta 2023 sp. zn. IV. ÚS 266/2023 ústavný súd konštatoval, že zákoné pravidlá doručovania slúžia na ochranu procesných práv sporových strán, ktoré musia mať pri výkone svojich práv a povinností, a to aj procesnej povahy, istotu o obsahu doručovaného rozhodnutia. Pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade došlo k riadnemu (účinnému) doručeniu, je nevyhnutné uplatňovať materiálny prístup, pre ktorý je podstatné to, či sa adresát mohol s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť a či tak bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu (porovnaj nálezy Ústavného súdu Českej republiky č. k. II. ÚS 1577/16 z 11. júla 2017, bod 14 a č. k. III. ÚS 3851/18 z 09. apríla 2019, bod 14).

14. V prejednávanej spore bolo nepochybné, že žalovanému bol doručený kontumačný rozsudok na adresu jeho trvalého pobytu uvedenú v registri obyvateľov. Aj keď si žalovaný predmetné rozhodnutie súdu prvej inštancie neprevzal v odbernej lehote a uplatnila sa fikcia doručenia, objektívne mal možnosť sa s obsahom doručovanej písomnosti zoznámiť, čím bolo zachované jeho právo na súdnu ochranu, vychádzajúce z vyššie uvedeného materiálneho prístupu posudzovania riadneho doručenia.

15. Dovolací súd zdôrazňuje vzhľadom na uvedené, že súd prvej inštancie v spojitosti s rozhodnutím odvolacieho súdu aplikovali správny procesný postup v súlade so zákonnými ustanoveniami, ich rozhodnutie je vecne a právne správne a dostatočne odôvodnené. Obsah spisu vedeného v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd v spojitosti so súdom prvej inštancie procesným postupom porušil právo dovolateľa na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 CSP. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený alebo priečiaci sa zneniu zákona. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP.

16. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľa uplatnené podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP zamietol ako nedôvodné (§ 448 CSP).

17. Aplikujúc zásadu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP) dovolací súd priznal žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.